

ansaa man det for rigtigt at gjøre dette, og uaetget denne Lov mødte ikke saa liden Modstand her i Thinget — jeg gjorde, hvad jeg formaede, for at rejse Modstand mod Loven — blev den vedtagen. Nu begyndte man paa Bygningen af begge Baner, inden Randers-Grenaabanen var færdig. De Kriterier, man behøvede til Vedømmelse af, hvorvidt Randers-Grenaabanen alene vilde have kunnet betale sig, har man derfor ikke faaet ved, at man ikke lod denne Bane blive fuldført og virke, inden man satte en anden Bane til. Det er muligt, at netop dette har været en af de medvirkende Aarsager til de uheldige Omstændigheder, hvori denne Bane er kommen. Men dertil kommer endnu en anden Hovedgrund, nemlig at de opadgaende Konjunkturer, som havde haft en væsentlig Del i, at Tanken kom paa disse Baneanlæg, blev efterfulgt af en Reaktion, som gjorde det vanskeligt at tilvejebringe de nødvendige Penge midler. Man kom i Forlegenhed og blev nødt til at henvende sig til Banker. Da i Tidens Løb Banefælighederne bleve større, henvendte man sig til Regjeringen og bad om Hjælp, og dette førte saa til Fremkomsten af Regjeringens Lovforslag. Det ærede Medlem for Solbæk Amts 3die Valgtreds siger vel, at Regjeringen aldrig har indbragt et Lovforslag om Kjøbet af disse Baner, men det er en fuldstændig Misforstaaelse. Der blev nemlig først afholdt en Generalforsamling af Randers-Grenaafelskabet, paa hvilken dette Selskab forpligtede sig til at afstaa Banen paa Betingelse af, at man idetmindste fik Gjælden betalt. Regjeringen kom saa med et Forslag her, isølge hvilket Staten skulde overtage begge Baner saaledes, at Randers-Grenaafelskabet skulde tabe hele Aktiekapitalen, og Aarhus-Ryomgaardsselskabet skulde tabe det Halve. At dette var et billigt Forslag, har jeg aldrig kunnet forstaa; men der stod ogsaa udtrykkelig i Motiverne til Lovforslaget, at Regjeringen ventede af Folkethingets Billighedsfølelse, at det skulde blive muligt at byde bedre Bilkkaar for Randers-Grenaabanen. Dette Lovforslag blev afvist af Folkethinget, og jeg har aldrig kunnet indse, at Afvisningen havde noget med Sagens Realitet at gjøre, jeg tror, at det var andre Grunde, som dikkerte denne Afgørelse; men saa meget er vist, at man negtede Sagens Overgang til anden Behandling. Jeg spørger nu: Hvorledes skulde man kunne vente, at Regjeringen, som havde indbragt Forslaget, igjen skulde komme frem med det? Det vilde ikke være naturligt. Men da Banefælighederne imidlertid bleve større og større for de paagældende Baner, var det naturligt, at Egnens Repræsentanter bragte Forslaget frem paany ved det private Initiativ. Det er ikke første Gang, at den Slags Forslag ere komne frem paa denne Maade, og jeg er overbevist om, at dersom det

ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg), som har saa Meget imod Anvendelsen af det private Initiativ i dette Tilfælde, vilde gaa tilbage i Tiden og se, hvilke Lovforslag han selv har været med til at bringe frem paa samme Maade, tror jeg, at han skal finde, at mange af dem have haft fuld saa stor Betydning som dette Forslag. Jeg var forrige Samling ikke med blandt Forslagskilderne, fordi jeg tænkte mig Muligheden af, at Folkethinget kunde bestemme sig til at søge en Ordning for Banerne saaledes, at de kunde vedblive at bestaa som private Baner. En saadan Mulighed kunde tænkes, og Tanken blev jo ogsaa i forrige Samling, efterat Sagen var henvist til Drøftelse i Finantsudvalget, fremsat der; men Finantsudvalget vilde ikke gaa ind derpaa, idetmindste kunde der ikke samles et Flertal om en saadan Løsning. Lovforslaget forelaa da uforandret, men kom først til Forhandling sent i Samlingen, og blev saa vedtaget her ved 2den og 3die Behandling. Som bekendt, skete Vedtagelsen ved 3die Behandling ved Navneopraab. Jeg tilstaaar, at det har undret mig at høre et æret Medlem, som dengang stemte Ja, forrige Gang erklære, at han vilde stemme imod Forslaget om Kjøbet, fordi han ikke vilde være med til at kjøbe Banen for en Pris, der var over dens Værdi. Kunde det ærede Medlem iffsor stemme for Kjøbet, maatte han endnu bedre kunne gjøre det iaar, thi der er siden da indtraadt den Forskjel, at Banerne nu ere mere værdifulde, idet Indtægterne ere stegne. Det ærede Medlem har altsaa nu mere Grund til at stemme for dette Lovforslag end dengang, han stemte for det. — Iaar har jeg været med til at indbringe Lovforslaget, thi efter at Folkethinget ved 3die Behandling iffsor havde vedtaget Kjøbet af disse Baner, fandt jeg det saameget mere berettiget, at Lovforslaget kom frem paany, som det er min Overbevisning, at, hvis Regjeringen havde forlænget Samlingen i forrige Sæssion blot henimod en Uge, vilde dette Lovforslag forlængst have været vedtaget og været Lov. Nu spørger man om: Med hvilken Ret vil man handle saaledes ligeoverfor disse Baner, der, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds siger, ikke have nogen Statsinteresse (Berg: Jeg sagde, at Kjøbet af dem har ikke Statsinteresse!) Det bliver det Samme, man kan komme til samme Slutning ogsaa paa denne Maade (Berg: Nei!) Det ærede Medlem maa undskylde, jeg siger, jeg kan, det ærede Medlem ved jo ikke, hvorledes jeg vil slutte fra hans Udtalelser. Spørgsmaalet er, om der her er Tale om et Kjøb af Baner, som ubelukkende kunne siges at være lokale og kun at have lokal Interesse, det benægter jeg bestemt. Jeg paaistaar, at det er Baner, der have fuldt saa stor Betydning ogsaa som Statsbaner som